

- *Про наукові засади розроблення методики оцінювання збитків, завданих воєнними діями природним екосистемам (доповідач – академік НАН України Я.П. Дідух)*
- *Розроблення та вдосконалення радіаційно стійких конструкційних матеріалів для ядерної енергетики України (доповідач – доктор фізико-математичних наук Г.Д. Толстолицька)*
- *Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач – академік НАН України В.Л. Богданов)*
- *Кадрові та поточні питання*

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ 18 жовтня 2023 року

Засідання Президії НАН України 18 жовтня 2023 р. відбулося під головуванням президента НАН України академіка НАН України А.Г. Загороднього.

Члени Президії НАН України заслухали доповідь завідувача відділу геоботаніки та екології Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України академіка НАН України **Якова Петровича Дідуха** про наукові засади розроблення методики оцінювання збитків, завданих воєнними діями природним екосистемам (докладніше див. на с. 87).

На сьогодні актуальним завданням науковців є оцінка збитків, завданих навколишньому середовищу, та розроблення превентивних заходів з мінімізації можливого негативного впливу на нього воєнних дій, складання планів щодо збереження та відновлення природних екосистем, що потребує глибоких комплексних наукових обґрунтувань та залучення фахівців різних спеціальностей.

З метою визначення та оцінювання збитків, завданих російською збройною агресією, в Україні прийнято низку нормативних документів, зокрема постанови Кабінету Міністрів України № 326 і № 380. Відповідно до цих постанов Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України і Міністерство аграрної політики та продовольства України розробили й затвердили свої методики, що передбачають проведення оцінки збитків, яких зазнали земельні ресурси, надра, водні ресурси, атмосферне повітря, лісовий та природно-заповідний фонди України. Аналіз цих методик свідчить, що втрати біорізноманіття та збитки природним екосистемам охоплені в них лише частково, попри те що значущість і актуальність цієї проблеми зумовлена вимогами Європейського зеленого курсу та міжнародних документів, ратифікованих Україною на шляху до вступу в ЄС.

З метою оцінки наслідків російської збройної агресії та повоєнного відновлення України співробітники Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України беруть участь у виконан-

Виступ академіка НАН України Якова Петровича Дідуха

ні проекту Національного фонду досліджень України та проекту за бюджетною програмою КПКВК 6541230.

На основі проведених досліджень на базі чотирьох полігонів: Чорнобильського еколого-радіаційного біосферного заповідника, національних природних парків «Залісся» (Київська обл.), «Святі гори» (Донецька обл.) та «Кам'янська січ» (Херсонська обл.), що репрезентують різні види пошкоджень і типи природних екосистем, розраховано збитки лісового масиву НПП «Залісся», обґрунтовано необхідність всебічного оцінювання різних сценаріїв відновлення Каховського водосховища з метою мінімізації негативних наслідків руйнування ГЕС та дано прогнози можливих демутаційних процесів у місцях, які не буде затоплено. Оцінено масштаби прямого та опосередкованого пошкодження степових екосистем у результаті утворення вирв. Виконані наукові дослідження з оцінювання збитків природних екосистем України ґрунтуються на оцінюванні екосистемних послуг з урахуванням вартості їх відтворення до природного стану. Вони є важливими та актуальними для отримання репарацій, прогнозування віддалених наслідків воєнних дій та розроблення заходів з мінімізації їхнього негативного впливу. Також запропоновано схему логістичних операцій, що включає типізацію та визначення ступеня

пошкоджень природних екосистем, збирання та аналіз даних (характеристики, вразливість, опірність, відновлюваність біотопів), методик оцінювання збитків та можливих негативних наслідків.

В обговоренні доповіді взяли участь директор Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС України та НАН України член-кореспондент НАН України В.І. Осадчий; завідувач відділу розвитку інфраструктури Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» доктор економічних наук О.І. Никифорок; академік-секретар Відділення загальної біології НАН України академік НАН України В.Г. Радченко; віцепрезидент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік НАН України В.Л. Богданов; президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній; директор Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академік НАН України В.М. Геєць; в.о. академіка-секретаря Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України академік НАН України С.В. Комісаренко; академік-секретар Відділення фізики і астрономії НАН України академік НАН України В.М. Локтев; голова Західного наукового центру НАН України і МОН України академік НАН України З.Т. Назарчук.

За підсумками обговорення Президія НАН України підкреслила, що не можна повноцінно реалізувати зазначені наукові дослідження без прийняття Кабінетом Міністрів України відповідних рішень, належного рівня їх координації в структурі НАН України, а також без міжгалузевої співпраці із зацікавленими органами виконавчої влади, науковими установами відповідних міністерств і відомств, іншими організаціями.

* * *

Далі члени Президії НАН України заслухали доповідь завідувача відділу фізики радіаційних явищ і радіаційного матеріалознавства Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій Національного наукового центру

«Харківський фізико-технічний інститут» доктора фізико-математичних наук **Галини Дмитрівни Толстолицької**, присвячену розробленню та вдосконаленню радіаційно стійких конструкційних матеріалів для ядерної енергетики України (стенограму див. на с. 97).

Ядерна генерація забезпечує близько чверті екологічно чистої електроенергії у світі. Слід зазначити, що для діючих і перспективних ядерних установок наступного покоління радіаційне матеріалознавство є вкрай важливим, оскільки опромінення впливає на деградацію вихідних фізико-механічних характеристик та розмірну стабільність матеріалів. Сьогодні безпечна та економічна робота атомних станцій потребує насамперед подовження терміну експлуатації діючих енергоблоків АЕС, зокрема обґрунтування термінів безпечної експлуатації корпусів, прогнозування деградації матеріалів внутрішньокорпусних пристроїв та контролю за обладнанням і трубопроводами другого контуру.

Для безпечного функціонування об'єктів ядерної енергетики та подовження терміну їх експлуатації фахівці ННЦ ХФТІ розробили ефективні методи оцінювання ресурсу діючих об'єктів енергоблоків АЕС. Зокрема, проведено дослідження та комплексний аналіз процесів старіння основного металу головних циркуляційних трубопроводів (ГЦТ) Південноукраїнської АЕС після 100 та 200 тис. годин експлуатації. Розрахунки прогнозованого залишкового ресурсу показали, що ресурс ГЦТ визначається ресурсом основного металу з дрібнозернистою вихідною структурою. Результати виконаних робіт дали можливість подовжити експлуатацію ГЦТ 1-го і 2-го енергоблоків Південноукраїнської АЕС.

У співпраці з Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут» виконано чисельні дослідження впливу різних факторів на формозміну елементів внутрішньокорпусних пристроїв реактора (вигородка, твели, елементи кріплення) в умовах дії термосилових та радіаційних полів. Створено нові підходи, вдосконалено методи чисельного моделювання процесів довготривалого

Виступ доктора фізико-математичних наук Галини Дмитрівни Толстолицької

деформування моделей конструктивних елементів внутрішньокорпусних пристроїв.

Досліджено вплив мікродомішок у сплаві Zr1%Nb на корозійні, радіаційні та механічні властивості, оптимізовано їх склад для забезпечення проектного запасу і стабільності опору формозміни оболонок твелів.

Для створення ядерних реакторів четвертого покоління важливим є пошук конструкційних матеріалів, що мають найкращі характеристики для їх використання в екстремальних умовах. У цьому контексті розроблено імітаційні технології для вибору й оптимізації хімічного складу, термічної та термомеханічної обробки різних матеріалів для різних типів реакторів. Ці технології виявилися затребуваними міжнародною ядерною спільнотою, зокрема розвивається співпраця з Тихоокеанською північно-західною національною лабораторією (Pacific Northwest National Laboratory, США), Латвійським університетом, Техаським університетом А&М (США).

Спільно з Центром енергетичних, екологічних і технологічних досліджень (СИМАТ, Іспанія) фахівці ННЦ ХФТІ розробили новий технологічний процес керування структурою феритно-мартенситних сталей, що зменшує їхню здатність до радіаційного розпухання й окрихчення. Створено дисперсно зміцнені оксидами сталі (ДЗО-сталі), радіаційне роз-

пухання яких удвічі менше, ніж базової сталі. ДЗО-сталі є перспективними матеріалами для виготовлення внутрішньокорпусних елементів ядерних реакторів.

Розроблено та досліджено радіаційно толерантні високоентропійні сплави (ВЕСи), зміцнені тугоплавкими наноксидами. Створено нові легкі багатокомпонентні концентровані сплави на основі титану, що мають високу пластичність у широкому діапазоні температур і високі характеристики міцності.

У рамках об'єднаної європейської програми Євратома з розроблення технологій поводження з радіоактивними відходами запропоновано перспективний метод отримання геополімерів для ствердіння рідких радіоактивних відходів.

Однак у галузі матеріалознавчого забезпечення ядерної енергетики є певні проблемні питання. Так, виробництво цирконію в Україні зупинилося. Вкрай важливими завданнями залишаються створення національної системи науково-технічної і проєктно-конструкторської підтримки ядерно-енергетичного комплексу та призначення провідних (головних) наукових (експертно-аналітичних) організацій з окремих проблем ядерної енергетики та промисловості. Потребує подальшого розвитку та розширення співпраця з ДП «НАЕК «Енергоатом».

Гострою є проблема забезпечення фаховими кадрами. Останніми роками кількість охочих навчатися за матеріалознавчими спеціальностями значно зменшилася. Необхідно вдосконалити матеріально-технічну базу системи підготовки та перепідготовки висококваліфікованих фахівців і науковців, що сприятиме розв'язанню проблем експлуатації та перспективного розвитку ядерно-енергетичного комплексу України.

В обговоренні доповіді взяли участь начальник відділу радіаційного матеріалознавства ВП «Науково-технічний центр» ДП «НАЕК «Енергоатом» Е.М. Чалий; завідувач кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій Навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет» Харківського національного університету імені В.Н. Каразі-

на доктор технічних наук, професор С.В. Литовченко; директор Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства і технологій ННЦ ХФТІ академік НАН України М.О. Азаренков; директор Фізико-механічного інституту імені Г.В. Карпенка НАН України академік НАН України З.Т. Назарчук; академік-секретар Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України академік НАН України І.В. Кривцун; академік-секретар Відділення хімії НАН України академік НАН України М.Т. Картель; директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С. Яцків.

* * *

Члени Президії НАН України розглянули також низку поточних питань:

- з метою вдосконалення організаційних засад діяльності установ Академії затвердили Положення про порядок створення та діяльності в НАН України об'єднань без статусу юридичної особи на основі установ НАН України спорідненого наукового профілю;

- затвердили створення Міжвідомчої науково-координаційної ради НАН України та Служби безпеки України з проблем забезпечення державної безпеки;

- погодили подання до Верховної Ради України про відзначення Почесною грамотою Верховної Ради України виконувача обов'язків директора Інституту радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України доктора фізикоматематичних наук Юрія Федоровича Логвінова за вагомий особистий внесок в організацію робіт з відновлення зруйнованої і пошкодженої внаслідок повномасштабної збройної агресії РФ проти України дослідницької й господарчої інфраструктури інституту, забезпечення продовження наукової, науково-технічної й інноваційної діяльності трудового колективу у галузі радіофізики й електроніки та трансферу наукових результатів і технологічних розробок інституту в оборонну галузь держави;

- оголосили конкурс на заміщення посади директора Видавничого дому «Академперіодика» НАН України;

- затвердили програму ювілейної сесії Загальних зборів НАН України, присвяченої 150-річчю Наукового товариства імені Шевченка, яка відбудеться 8 грудня 2023 р.

Погоджено призначення:

- кандидата технічних наук **Креча Антона Владиславовича** на посаду завідувача відділу гетероструктурних матеріалів Інституту сцинтиляційних матеріалів Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України»;
- члена-кореспондента НАН України **Сугакова Володимира Йосиповича** на посаду головного наукового співробітника Інституту ядерних досліджень НАН України з переведенням з посади завідувача відділу теоретичної фізики цього інституту;
- кандидата біологічних наук **Савчука Ярослава Ігоровича** на посаду завідувача відділу фізіології і систематики мікроміцетів Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України;
- доктора біологічних наук **Пасічник Лідії Анатоліївни** на посаду завідувача відділу фітопатогенних бактерій Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України.

Відзнакою НАН України «За наукові досягнення» нагороджено:

- директора Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України доктора хімічних наук **Бровка Олександра Олександровича** за багатолітню плідну працю науковця і організатора наукових досліджень у галузі хімії високомолекулярних сполук, вагомі творчі здобутки та значний особистий внесок у розроблення і впровадження у промисловість новітніх функціональних полімерів та їх композитів;
- радника при дирекції Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» доктора ветеринарних наук, професора, академіка НААН України **Стегнія Бориса Трофимовича** за багатолітню плідну творчу працю, вагомі здобутки у розвитку наукових досліджень для ветеринарного забезпечення тваринництва України, активне сприяння її продовольчій безпеці шляхом розроблення і впровадження у ветеринарну медичну практику інноваційних лікувально-профілактичних технологій захисту тварин та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» нагороджено:

- завідувача відділу Інституту української мови НАН України доктора філологічних наук, професора **Городенську Катерину Григорівну** за багатолітню

плідну працю вченого та значний особистий внесок у підготовку наукових кадрів — дослідників у галузі словотвору сучасної української літературної мови та граматичної лексикиграфії;

- співробітників Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України — директора Інституту академіка НАН України **Співака Миколу Яковича**; головного наукового співробітника доктора біологічних наук, професора, академіка НААН України **Патику Володимира Пилиповича**; старшого наукового співробітника доктора біологічних наук **Сафроню Ларису Анатоліївну** — за багатолітню невтомну наукову і педагогічну працю, організацію досліджень у галузі мікробіології й вірусології, визначні творчі здобутки в підготовці наукових кадрів та вагомий особистий внесок у розроблення наукових основ біотехнологічних препаратів і процесів на основі мікроорганізмів для сільського господарства, промисловості, медицини, ветеринарії і охорони навколишнього середовища;
- заступника директора з наукової роботи Державної установи «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова Національної академії медичних наук України» члена-кореспондента НАН України, академіка НАМН України **Руденка Анатолія Вікторовича** за виняткові заслуги перед державою у розвитку охорони здоров'я, багатолітню самовіддану працю, вагомий внесок в інтеграцію науково-дослідної і практичної медицини, розроблення і впровадження інноваційних діагностично-лікувальних технологій допомоги при серцево-судинних захворюваннях та заснування всесвітньо відомої кардіохірургічної школи і новітнього напрямку медичного забезпечення — воєнної хірургії серця;
- співробітників Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України — заступника директора з наукової роботи доктора юридичних наук, професора **Сімакову-Єфремян Еллу Борисівну**; першого заступника директора доктора юридичних наук, професора **Спіцину Ганну Олександрівну** — за багатолітню плідну працю, вагомі здобутки у започаткуванні, розвитку і впровадженні новітніх видів судової експертизи і методів криміналістики, визначний внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців за судово-експертним профілем, активне сприяння експертному забезпеченню правосуддя держави та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

Відзнакою НАН України «За сприяння розвитку науки» нагороджено:

- радника при дирекції Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України академіка НАН України **Підгорського Валентина Степановича** за багатолітню невтомну працю вченого, педагога і ор-

ганізатора досліджень у галузі мікробіології й вірусології, визначні творчі здобутки в підготовці наукових кадрів та вагомий особистий внесок у розроблення наукових основ біотехнологічних препаратів і процесів на основі мікроорганізмів для сільського господарства, промисловості, медицини, ветеринарії і охорони навколишнього середовища;

- головного наукового співробітника Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» доктора ветеринарних наук, професора, академіка НААН України **Бусола Володимира Олександровича** за багатолітню плідну творчу працю, вагомі здобутки у розвитку наукових досліджень для ветеринарного забезпечення тваринництва України, активне сприяння її продовольчій безпеці шляхом розроблення і впровадження у ветеринарну медичну практику інноваційних лікувально-профілактичних технологій захисту тварин та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- провідного наукового співробітника Інституту гідробіології НАН України доктора біологічних наук **Якушина Володимира Михайловича** за багатолітню плідну наукову працю, високі професійні здобутки у розвитку гідробіологічних досліджень та особистий внесок у науково-організаційне забезпечення діяльності інституту;

- старшого наукового співробітника Інституту соціології НАН України кандидата філософських наук **Привалова Юрія Олексійовича** за багатолітню плідну працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у розвиток соціологічної науки;

- співробітників Державної установи «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова Національної академії медичних наук України» — завідувача відділу доктора медичних наук **Мазура Андрія Петровича**; завідувача відділу доктора медичних наук **Трубун Ярослава Петровича** — за виняткові заслуги перед державою у розвитку охорони здоров'я, багатолітню самовіддану працю, вагомий внесок в інтеграцію науково-дослідної і практичної медицини, розроблення і впровадження інноваційних діагностично-лікувальних технологій допомоги при серцево-судинних захворюваннях та заснування всесвітньо відомої кардіохірургічної школи і новітнього напрямку медичного забезпечення — воєнної хірургії серця;

- співробітників Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України — ученого секретаря кандидата біологічних наук **Деречу Ларису Миколаївну**; головного наукового співробітника доктора юридичних наук, професора **Петрову Ірину**

Анаголіївну — за багатолітню плідну працю, вагомі здобутки у започаткуванні, розвитку і впровадженні новітніх видів судової експертизи і методів криміналістики, визначний внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців за судово-експертним профілем, активне сприяння експертному забезпеченню правосуддя держави та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру;

- співробітників Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» — завідувача відділу доктора ветеринарних наук, професора, члена-кореспондента НААН України **Завгороднього Андрія Івановича**; в.о. директора доктора ветеринарних наук, професора **Паляя Анатолія Петровича** — за багатолітню плідну творчу працю, вагомі здобутки у розвитку наукових досліджень для ветеринарного забезпечення тваринництва України, активне сприяння її продовольчій безпеці шляхом розроблення і впровадження у ветеринарну медичну практику інноваційних лікувально-профілактичних технологій захисту тварин та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

Відзнакою НАН України «Талант, натхнення, праця» нагороджено:

- заступника директора Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України — завідувача Київського відділення цього центру кандидата юридичних наук **Купріянову Анастасію Олександрівну** за багатолітню плідну працю, вагомі здобутки у започаткуванні, розвитку і впровадженні новітніх видів судової експертизи і методів криміналістики, визначний внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців за судово-експертним профілем, активне сприяння експертному забезпеченню правосуддя держави та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

Подякою НАН України відзначено:

- провідного наукового співробітника Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України члена-кореспондента НАН України **Степовика Дмитра Власовича** за багатолітню невтомну працю вченого, педагога і популяризатора досягнень українських митців та вагомий особистий внесок у розвиток наукових досліджень і примноження творчих здобутків у галузі історії образотворчого мистецтва;

- провідного інженера Інституту радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України **Лабазова Сергія Михайловича** за багаторічну плідну працю, зразкове виконання посадових обов'язків та вагомий особистий внесок у забезпечення експериментальних досліджень науковців інституту;

- трудовий колектив Державної установи «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова Національної академії медичних наук України» за виняткові заслуги перед державою у розвитку охорони здоров'я, багатолітню самовіддану працю, вагомий внесок в інтеграцію науково-дослідної і практичної медицини, розроблення і впровадження інноваційних діагностично-лікувальних технологій допомоги при серцево-судинних захворюваннях та заснування всесвітньо відомої кардіохірургічної школи і новітнього напрямку медичного забезпечення — воєнної хірургії серця;

- провідного наукового співробітника Національного наукового центру «Інститут судових експертиз імені засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України кандидата технічних наук **Колодійцева Олександра Вікторовича** за багатолітню плідну працю, вагомий здобутки у започаткуванні, розвитку і впровадженні новітніх видів судової експертизи і методів криміналістики, визначний внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців за судово-експертним профілем, активне сприяння експертному забезпеченню правосуддя держави та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру;

- завідувача відділу Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» доктора ветеринарних наук **Музику Дениса Васильовича** за багатолітню плідну творчу працю, вагомий здобутки у розвитку наукових досліджень для ветеринарного забезпечення тваринництва України, активне сприяння її продовольчій безпеці шляхом розроблення і впровадження у ветеринарну медичну практику інноваційних лікувально-профілактичних технологій захисту тварин та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України нагороджено:

- заступника директора з наукової роботи Державної установи «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки імені Г.М. Доброва НАН України» доктора економічних наук, професора **Межа Олега Андрійовича** за багатолітню плідну працю, високий професіоналізм та вагомий особистий внесок у вдосконалення методики проведення наукових досліджень у галузі наукознавства;

- старшого наукового співробітника Інституту проблем машинобудування імені А.М. Підгорного НАН України кандидата технічних наук **Бикова Юрія Адольфовича** за багаторічну плідну творчу працю, високі професійні здобутки та вагомий особистий внесок у вдосконалення турбоустановок шляхом застосування методів математичного та чисельного моделювання;

- трудовий колектив Національного наукового центру «Інститут судових експертиз імені засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України за багатолітню плідну працю творчого співтовариства професійних експертів, науковців і педагогів, вагомий здобутки у започаткуванні, розвитку і впровадженні новітніх видів судової експертизи і методів криміналістики, визначний внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців за судово-експертним профілем, активне сприяння експертному забезпеченню правосуддя держави та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру;

- трудовий колектив Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» за багатолітню плідну творчу працю науковців і лікарів ветеринарної медицини, вагомий здобутки у розвитку наукових досліджень для ветеринарного забезпечення тваринництва України та активне сприяння її продовольчій безпеці шляхом розроблення і впровадження у ветеринарну медичну практику інноваційних лікувально-профілактичних технологій захисту тварин та з нагоди 100-річчя від часу заснування центру.

За матеріалами засідання підготувала О.О. Мележик